POKROK ZAPADU.

Weekly Edition.

Published by Pokrok Západu Printing Co. 1211 So. 13th St. — Tel. 1008.

Subscription - - *$2.00 per year.*

Tiskárna: 1211 jižní 13tá ulice Telefon č. 1008.

Vychází každou středu.

ORGÁN JEDNOTY Č. S. P. S.

Vydává - - Tiskařské Družstvo.

Řídící redaktor. JAN ROSICKÝ

PŘEDPLATNÉ

Pro Spojené Státy a Kanadu obnáší $2.00 na rok. Spolu s Knihovnou Americkou $3.00. Každý celoroční předplatitel v době premijní s oprávněn ku premii.

DO ČECH

předplácí se na rok $3.00. Spolu s Knihovnou Americkou $4.00.

ZASILKY PENEZ

jsou nejbezpečnější, když se koupí na poště neb na expresu Money Order a tří nám se zašle. Též v registrovaném dopise, aneb poštáskou bankovní jest zásilka jistá. Méně jistou je zásilka na poštovní notu, za kteroužto v pádě i ztracení, kdokoliv a kdekoliv peníze obdržeti může. Na místě drobných přijmeme též 1 1- a 2-centové kolky. Všechny zásilky nechť jsou zasílány pod jednoduchou adresou pouze takto: Pokrok západu, Omaha, Neb.— Více není na adrese potřeba.

OHLÁŠKY

Drobné a řádné ohlášky uveřejňujem pouze en když peníze k objednávce přiloženy jsou. Za drobné ohlášky obyčejné velikosti, nepřesahující palec, čítáme 75 centů za třikrát. Za řádná ohlášení, blahopřání, úmrtí a jiná, čítáme $1.00 za tři palce za každé uveřejnění. Nechť každý proto přiloží objednávce tolik peněz, jak velkou ohlášku míti si přeje. Ceny ohlášek na delší dobu oznámí se ochotně na požádání. Adresujte jednoduše: Pokrok Západu, Omaha, Neb.

Adresujte jednoduše:

POKROK ZÁPADU
Omaha, Neb.

Omaha, dne 16. září 1896.

Slyšeli jste z Maine?

Ještě nikdy nedal Maine takovou většinu republikánskou jako letos.

I Jidáš iškariotský požádal 30 za 1, třicet stříbrných za jedno zrazení, ale nynější stříbraři chtí 16 za 1.

Li Hung Čang jest patrně sarkastickým. Děkoval presidentovi Clevelandovi za dobrotivé jednání vlády americké vůči Číňanům!

Za tento měsíc, co počalo zlato plynouti z Evropy sem, přivezeno bylo již do neděle za $25,000,000 a očekává se ještě alespoň za dalších $25,000,000.

Bryan by rád viděl v této zemi vládu stříbrného syndikátu, stříbrným syndikátem a pro stříbrný syndikát, ten nejbohatší a nejnesvědomitější syndikát v celé zemi.

Staří Jihané by měli míti v paměti ty blahé časy, jaké jim přinesly špatné peníze, když musili přivézti si na kolečku papírových peněz, jestli chtěli obdržeti oběd.

Už zase jeden blázen z otázky stříbra. V konvenci stříbrařské v Pueblo, Colorado, pozbyl náhle rozumu jeden z delegátů, zámožný stříbrař ze Central City, H. C. Butzinger.

Kdyby kdokoliv z nás vzal dolarový peníz a přeměnil jej na dvoudolar, aneb stodolarový check a přeměnil jej na dvě stě dolarů, byl by co padělatel stržen do káznice. Ale popokraté chtí, aby vláda stala se padělatelem a razila z 53 centů stříbra dolary.

Bryan třídí lid americký na bohaté a chudé, pomíjeje úplně tu nesmírně velikou prostřední třídu lidu. Inu ovšem, on by rád zemi přivedl na takový stupeň, aby byli pouze jen chudí a bohatí a žádná třída prostřední, tak jako mají v Indii, Číně a Mexiku.

Z Texasu docházely v minulých dnech zprávy, že prý chystají se tam populisté ku spojení s národními demokraty a s republikány proti popokratům, však populistická strana vydala minulý pátek provolání, v kterémž to prohlašuje za demokratickou lež.

Vlna republikanismu dme se výš a výše. Maine dal v roce 1880 většinu 8,868, v roce 1882 8,872, v roce 1884 20,060, v roce 1886 12,651, v roce 1888 23,253, v roce 1890 18,883, v roce 1892 14,979, —ale letos přes 45,000. To jest přece řeč dosti zřetelná!

Podle pana Bryana, tento veliký a mocný národ 70ti milionový jest dost silným, aby udržel stříbro na roveň zlatu v poměru 16 ku 1. Avšak ještě mocnější 400 milionový národ čínský toho dovésti nemůže! Proč? Proto že je to nemožností, když tržní poměr je 32 ku 1.

Chicagská Trade & Labor Assembly vyslala dva vyslance a sice Paul J. Masse a Patrick Enrights do Mexika, aby tam sami osobně přesvědčili se o poměrech dělnických a do prvního října podali zprávu. Není pochyby, že zpráva jejich bude zajímavou, nechť zní jakkoliv.

Číňan Li Hung Čang byl hostem mnohých vynikajících osobností v New Yorku a Washingtonu. Přece je jen pravda, že kabát dělá člověka. Kdyby Li Hung Čang nenosil žlutý pláštík a paví peří, kdyby byl obyčejným copatým Mongolem, nebyli by mu dovolili ani posluhovat při stole titéž lidé, kteří Li Hung Čangovi se dvořili.

Dejme tomu, že bychom měli svobodnou ražbu stříbra a že by byly raženy milliony a milliony stříbrných dolarů. Při svobodné ražbě stříbra by všechna tato ražená mince náležela majitelům stříbrných dolů a stříbrného kovu, kteří by si jej dali razit a ani jeden z těch dolarů by nemohl nikdo dostati jinak, nežli když by za týž něco dal, práci aneb co jiného.

"Zlato je sketou", zlato "nevybojovalo zápas ve válce občanské a ukrylo se aneb prchlo do Evropy." Tak prohlašují populisté. Dobrá, a co dělalo tehdy stříbro? Neschovalo se stříbro právě tak dobře jako zlato? Nezmizela dobrá měna zlatá i stříbrná před špatnou tehdejší papírovou? Právě tak zmizela by nynější dobrá měna zlatá před špatnější stříbrnou, jako tehdy obě před papírovou.

Svými stříbrařskými agitacemi spůsobili stříbraři novou tíseň o peníze a potřebný výrobní kapitál, tak že obchod vázne, banky a továrny klesají a práce na všech stranách se zastavuje. Však nesvědomití tito štváči mají tu drzost dovozovati, že ta tíseň a zaražení průmyslu a obchodu jest spůsobena uměle na zastrašení a donucení lidí ku volbě pro dobrou měnu a ochranu celní. Nesvědomitost a prolhavost popokratických časopisů nemá mezí.

"Zákon o ražení stříbra v poměru 15 k 1 podepsán byl Washingtonem. Byl Washington nepoctivým člověkem?" Tak pravil Bryan ve své řeči v Omaze nedávno. Ne, Washington nepoctivým nebyl, poněvadž tehdejší skutečný poměr hodnoty stříbra ku zlatu byl 15 ku 1. Však ti, kteří chtí nyní 16 ku 1, když skutečný poměr hodnoty jest 31 ku 1 nejsou poctivými.

Populisté rádi blábolí o roku 1873 a poměrech tehdejších. Nuž učiňme maličké porovnání: V roce 1873 neměli jsme pražádnou stříbrnou měnu a ovšem také ne zlatou, kdežto nyní máme raženo za $431,000,000 stříbrných dolarů a skoro za $500,000,000 zlata v oběhu. Roku 1873 měli jsme všech peněz v zemi $18.58 na každou osobu, kdežto nyní máme $32.86 na osobu.

Před čtyrmi lety slibovali nám demokrati jisto jistě dobré časy. Stříbraři, aspoň ti střízlivější, nejsou letos tak jistými, jako byli před čtyřmi lety se svobodným obchodem a mají za to, že by z počátku "třebas" mohla panovati tíseň, aspoň než by se narazilo dost těch stříbrných dollarů. Kolik let by to trvalo než by ta tíseň pominula, to nám nepovídají. Jak se splnily ty před lety slibované časy, víme. Že by splnily se obavy té tísně, jest jisto.

Podle zprávy Dunnova obchodního jednatelství měli jsme za minulý týden úpadků 315, proti 187 minulý rok. V Kanadě naproti tomu bylo úpadků 47 proti 64 minulý rok. Z toho jest patrným, že úpadky se zde množí a v Kanadě ubývají. A jsou posud bláhoví lidé, kteří se domnívají, že ti zatrolení kapitalisté bankrotí a na mizinu sami sebe uvádí pouze jen proto, aby vyvedorovali populistům!

Ve svém přijímacím listě Bryan odsuzuje trusty. Bude snad dobře připomenouti, že největším a nejnebezpečnějším ze všech trustů jest trust stříbrařský a že p. Bryan jest kandidátem trustu onoho. Též bude dobře připomenouti, že první zákon proti trustům, který kdy přijat byl, prošel kongresem republikánským a že kongres demokratický neučinil ničeho, aby zákon ten k platnosti přivedl a objevené na něm vady odstranil.

Senator Tom Carter z Montany, ze stříbrařské Montany, dává republikánům státu svého rozumnou radu, když je upozorňuje, že zemi této nelze navrátiti blahobyt svobodnou ražbou stříbra bez potřebné ochrany celní. Každý rozumný člověk ví, že země tato dostoupila největšího stupně blahobytu, na celém světě nevyrovnatelného, za téhož systému penězního, který máme, ale při ochraně celní. Co bylo dříve, může být zase.

Minulý čtvrtek měl Powderly, bývalý velmistr řádu Rytířů Práce, řeč v Cooper Union v New Yorku, v kteréž pověděl mnohou pernou pravdu. Tak pravil mezi jiným: "Řeči, že stříbrný dolar jest "dolarem chudého člověka", jsou pouhý žvast. Dělník jest oprávněn k nejlepšímu co je. Zlatý dolar jest tak dobře *jeho* dolarem, jako dolarem milionáře a na místo aby pojil svůj hlas k požadování laciného dolaru, svobodné a neobmezené ražby, měl by napsat na prapor svůj: "To nejlepší není v ničem přespříliš dobrým pro mne.""

V Chicagu jest velká budova zvaná Unity Block, kteráž vystavena byla společností, v které hlavním podílníkem jest guvernér Altgeld a proto že je hlavním podílníkem, je také předsedou. Tato společnost v nájemních smlouvách vybražuje si, že nájem musí býti placen ve zlatě, — "in standard gold of the United States."—To jest nám věcí již dávno známou, ale teprvé v úterý dostala se nám laskavostí p. J. J. Texla z Bruno jedna ze smluv těch k nahlédnutí. Pěkná to cháska, tihle populističtí vůdcové! Lidu o stříbru káží, ale zlato pro sebe požadují.

Kdežto demagog Bryan mluví jen samý plech a samé fráse, státník McKinley každým dnem mluví tisícům jej navštěvujícím a pokaždé mluví slova, jež hodna jsou, aby se zasadila do zlata. Tak minulý pátek pravil: "Naše slavná země nepřipustila žádného zneuctění v minulosti a nesmí také připustiti žádného v budoucnosti. Minulost jest bezpečná a slavná. Přítomnost a budoucnost poskytuje nám pole k vykonání povinností i příležitost. Ti, kteří nás předešli, vykonali svoji povinnost dobře. Máme my snad býti méně poctivými a vlasteneckými a statnými k vykonávání povinností svých?"

O české republikánské schůzi v St. Paul Minn. dočítáme se v tamnějším Pioneer Press: "Velká a nadšená schůze byla odbývána včera večer v síni Č. S. P. S. na Western Ave. a 7 ulici v zájmu zdravé měny. Hlavním řečníkem toho večera byla pan Robert Rose z Chicaga, řečník to schopností více než obyčejných. Udržel si pozornost posluchačstva déle nežli hodinu a řeč jeho byl plna řízných důvodů pro zdravé finančnictví. Ve svém pojednávání jest nestranným a jeho řeč provázena byla častým potleskem. Sotva byla síň Č. S. P. S. kdy naplněna tak pozorným posluchačstvem." Jak se dovídáme bude řečniti pan Růžička tento týden v Nové Praze Minn.

Nyní máme každý dolar plnocenný jako každý jiný dolar, — ať zlatý, stříbrný aneb papírový; když bychom měli volnou ražbu stříbra, měli bychom pouze jen stříbrnou a papírovou měnu. Jak by ta stála vůči měně světové, vykazuje následující tabulka, z které viděti, mnoho-li cizích peněz dostaneme teď za americký dolar a mnoholi bychom dostali, když bychom měli volnou ražbu stříbra:

Peníze:	Nyní:	Potom:
Anglické šil.	4 š. 1 d.	2 š. 2 d.
Německé, marků	4.15	2.20
Francouzské, fr.	5.19	2.71
Rakouské, zlaté	2.45	1.28
Ruské, rubly	1.82	.96 kop.

Velkým trumfem Bryanovým jest otázka, zdali velký mocný národ 70ti milionový nemůže dělati zákony pro sebe a musí čekati na svolení některé jiné země. Závěrek toho jest ovšem nesmyslný. Sp. Státy vždy tvořily a vždy tvořiti budou zákony pro sebe, bez ohledu na každou jinou zemi. Otázkou jest, zdali budou tvořiti zákony prospěšné neb neprospěšné. Člověk může, chce li, hoditi všechny své úspory do moře, aneb může si podřezati krk, aneb může vzíti dávku jedu, aneb se oběsiti. To všechno může, ale otázkou jest, je-li mu to prospěšno aneb potřebno. Kongres po radě Bryanově přijal opravu celní, ale ještě jsme neslyšeli, že by se s ní byl Bryan chlubil.

Že bychom my Češi měli zdejší Irčany k smrti rádi, nelze zrovna tvrditi. Jak pak nám půjde pod vousy tato zpráva? Starý řád Hiberniánů v Americe sebral $600,000, pravíme: šestkrát stotisíc dolarů, na nadaci pro pěstování keltického (irského) jazyka a písemnictví na katolické universitě ve Washingtoně. Dne 21. příštího měsíce bude tento dar slavnostně odevzdán ředitelům řečeného učiliště. — Nemýlíme-li se, něco před 3 roky hádala se česká veřejnost o to, aby byly učiněny kroky ve prospěch zřízení stolice české řeči a literatury na universitě chicagské a od té doby sebráno bylo k účeli tomu $0,000,000. O děv nullu více! Ah, my jsme přece jen kabrňáci!

Dle úředních zpráv anglických vyvezly Sp. Státy v roce 1873 do Anglicka 46,000,000 bušlů pšenice a Rusko 47,000,000. Z Argentiny nebyla tam přivežena žádná a z Indie pouze 1,250,000. V roce 1877 dostoupil vývoz ze Spoj. Států 107,500,000, z Ruska 57,000,000 a Indie 15,500,000. Argentina neměla ještě žádnou pšenici k vývozu. V roce 1893 vyveženo ze Sp. Států 223,000,000, z Ruska 109,000,000, z Indie 27,000,000 a z Argentiny 42,000,000. V roce 1894 vyveženo bylo do Anglicka z Argentiny 65,000,000. V roce 1895 obnášel vývoz ze Sp. Států 170,000,000, z Ruska 156,000,000, z Argentiny 42,000,000 a z Indie 15,000,000. Rozumní lidé seznají z toho, proč pšenice je levnější. Nerozumní budou pořáde tvrdit, že to následkem toho, že jsme zastavili v roce 1873 ražení stříbra a od té doby razili téhož 60krát tolik co dříve od počátku republiky.

Známý americký Němec Karel Schurz měl v sobotu v Chicagu v Central Music Hallu řeč ke zlatým demokratům a pravil v ní mezi jiným: "Pan Bryan má zálibu v biblických příkladech. Pamatuje se asi, jak Kristus jedenkráte veden byl na vysokou horu, kde mu byly slibovány všecky pocty a poklady světa, jestliže padna bude se klaněti ďáblovi. Tak vede také dnes pokušitel americký lid na horu a mluví: "Odejmu ti polovici tvých dluhů, jestliže se mi budeš klaněti." Ale tu vzpřímí se dobrý starý strýc Sam v v celé své důstojnosti, v celé své mužné hrdosti a zahřímá ve spravedlivém hněvu: "Kliď se ode mne, satanáši! Neboť stojí psáno, jen bohu pravdy, cti a poctivosti budeš se klaněti a jemu jedinému sloužiti!" Tak také dne 3. listopadu ozve se hlas amerického lidu a hvězdy a pruhy budou i v budoucnosti vátí neposkvrněny a ctěny mezi prapory lidstva."

Státní a soukromé dluhy Spoj. Států páčí se úhrnem na 20,000 mil. dol. a velká část dluhopisů, dluh tento representujících, nachází se v rukou ciziny. Kdyby dle náhledu stříbrařů mohla cizina býti donucena, přijmouti jako plat naše stříbrné dollary, které v cizině mají cenu toliko 53 c., dostali by cizinci z akcie nesoucí 5 procent jen 2½ procenta úroků, což by mělo za následek, že by veškeré americké cenné papíry vrženy byly zpět na americký trh a krach by byl hotový; neboť i kdyby se cizozemský dlužník dal odbýti stříbrem, byly by z naší státní pokladny jakož i z našich průmyslových podniků výměnou cenných papírů v cizině se nacházejících vyzdviženy sumy tak ohromné, že obchod a průmysl úplně by byl ochromen a nadešla by krise, jakou zažily jen takové státy, které v cizině pozbyly veškerého úvěru. Země, která od ostatního světa odděliti se snaží čínskou zdí, jde račím krokem, jak ukazují dějiny veliké říše čínské.

Walter B. Stevens, washingtonský dopisovatel časopisu St Louis Globe-Democrat nalezá se v Mexiku a sděluje o šmelcovně v Monterey, že tam jest zaměstnáno 400 dělníků, z nichž ti, co pracují lopatou, dostávají 62½ centů denně v mexické měně za 10 hodin práce; dělníci pracující s kolečkem 12 hodin denně dostávají 75 centů mzdy; dělníci u pece dostávají dolar denně. Dílovedoucí a dohlížitelé na dvoře mají platu $3 až $5 denně a dohlížitelé při pecích dostávají $200 měsíčně. Denní výplata pro všech 400 dělníků obnáší $400 denně, ovšem v penězích mexických, majících cenu kupní pouze poloviční peněz amerických. Ve šmelcovnách omažských jest nejmenší mzda $1.50 a průměrná mzda na všechny dělníky $2.00 denně v penězích amerických, což na 400 dělníků by obnášelo $800 a činilo by $1600 v mexických penězích. Tento rozdíl $1200 ve mzdě ušetří majitelé šmelcoven mexických, ušetří jej ovšem na dělnictvu, a proto by majitelé šmelcoven amerických též rádi viděli volnou ražbu stříbra a podobnou úsporu.

V Orleans N. Y. pravil onehdy pan Bryan: V Illinois setkal jsem se s jedním farmerem který býval můj spolužák a absolvoval kolej. Jest člověkem vzorných spůsobů, přičinlivý i šetrný. Měl sebou tři dítky a slze tekly mu po tvářích, když mi vyprávěl, že jestli to půjde tak dále, nejsmutnější věc bude, že nebude moci svým dítkám takové vzdělání jak by chtěl." — A pan Bryan netloukl se v prsa a nevolal "mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa!" On necítil žádné výčitky svědomí nad tím. Před čtyrmi lety hlásal nám pan Bryan nauku svobodného obchodu a sliboval nám od ní blahobyt a když místo slibů jeho pravý opak se dostavil, když místo blahobytu pomohl na zem uvaliti tíseň a bídu, nyní pokrytecky kroutí očima a navrhuje zase nějaký nový experiment. Měli jsme experimentů dost! Víme pokud jsme měli ochranu celní při dobré měně, že byl v zemi blahobyt a čirým nesmyslem bylo by chtět zkoušeti něco jiného, když víme co nám dobře prospívalo.

Kdybychom měli přinášeti všechny řeči Bryanovy, nestačil by nám ovšem ani denní časopis. Tím méně stačil by nám k vyvracení těch jeho